

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

Datum
2021-03-02

Diarienummer
17261-2020

1 (5)

Finansdepartementet:
fi.remissvar@regeringskansliet
Kopia till:
fi.ofa.sfo@regeringskansliet

En utvecklad organisation för lokal statlig service – slutredovisning (Ds 2020:29)
(Er beteckning: Fi2020/05128)

Länsstyrelsen i Norrbottens län yttrar sig härmed över rubricerad remiss från Finansdepartementet.

SAMMANFATTANDE SYNPUNKTER

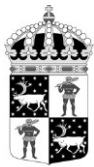
Utredningens uppdrag är att analysera och föreslå hur serviceverksamheten vid de statliga servicekontoren kan utvecklas. Från dagens 117 kontor fördelade på 110 av landets totalt 290 kommuner, uttrycker regeringen en ambition att dels etablera fler servicekontor i landet, dels undersöka förutsättningarna för ett utökat serviceutbud. Detta är tänkt att ske genom att fler myndigheter samverkar med Statens servicecenter som förestår servicekontoren.

Länsstyrelsen i Norrbottens län tillstyrker utredningens förslag till fortsatt utbyggnad av servicekontoren i landet. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Vidare tillstyrker länsstyrelsen utredningens förslag att på sikt utöka utbudet av lokala statliga tjänster som servicekontoren föreslås tillhandahålla medborgarna.

På en övergripande samhällsnivå finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en lokal, aktiv statlig närvaro som erbjuder likvärdig service över hela landet. Detta är särskilt viktigt för grupper i samhället som har svårigheter med det svenska språket, vissa typer av funktionsvariationer de som är ekonomiskt utsatta.

Länsstyrelsen betonar betydelsen av att etablering och serviceutbyggnad sker i samverkan mellan Statens servicecenter, berörda samverkansmyndigheter och länsstyrelserna. Det är centralt att det statliga helhetsperspektivet på både kort och lång sikt säkerställs genom såväl Förordning (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering, som koordinering med länsstyrelsernas uppdrag¹ med att lämna en samlad regional bedömning över statlig service och närvaro samt att utveckla myndighetssamverkan.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna, 3.B.15

YTTRANDE

Länstyrelsens yttrande följer slutredovisningens disposition.

3.9 Kartläggning gjord av länsstyrelserna

För att kunna förstärka statens närvaro och service i hela landet har regeringen uttryckt ett behov av ett samlat kunskapsunderlag på länsnivå. Regeringen gav därför under mars månad 2019 länsstyrelserna i uppdrag (Fi2019/02222/SFÖ) att ta fram ett sådant underlag med Länstyrelsen i Örebro län som samordnare. Uppdraget redovisades i december månad genom rapporten Kartläggning av statlig närvaro och service i länen – en fastställd metod för löpande uppföljning².

Uppdrag för samlad bedömning av statlig närvaro och service samt myndighetssamverkan

Under 2021 har länsstyrelserna fått regeringens uppdrag att ”fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statlig närvaro och service samt redovisa den statliga servicen och närvaron i länen.³ Länstyrelsen i Örebro är samordnare. Uppdraget ska också beakta länsstyrelsernas utvecklingsprojekt avseende mer systematisk användning av analys av data och statistik. Utgångspunkten för arbetet kommer att vara den metod och modell som redovisades i december 2020 enligt ovan angiven rapport. I rapporten presenteras en metod och analysmodell i fyra delar enligt följande:

1. Statlig närvaro
2. Statlig service
3. Myndighetssamverkan
4. Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

Sammantaget syftar modellen till att både kvantitativt och kvalitativt kartlägga den statliga närvaron och servicen i respektive län. I metoden ingår också att titta på tillgänglighet till servicegivande myndigheter. Detta dels för att belysa hur tillgänglig servicen är för länets medborgare, dels för att göra en samlad bedömning av hur respektive län och dess kommuner, kommuninvånare och företag sannolikt påverkas av nuvarande och planerade verksamhetsförändringar.

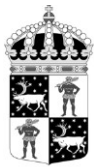
Mot ovan betonar Länstyrelsen betydelsen av att framtida etablering och serviceutbyggnad sker i samverkan mellan Statens servicecenter, berörda samverkansmyndigheter och länsstyrelserna. Länstyrelsens bredd på verksamheten, förmåga att arbeta tvärsektoriellt och erfarenhet av att hantera uppgifter inom många olika politikområden, är viktiga faktorer för att främja och samordna statens arbete gentemot landsbygderna i respektive län.

6.1.2 Detaljerade kriterier saknas

I bedömningen av lämpliga orter för nya servicekontor utgår utredningen från fyra olika analysparametrar. Samtidigt beskriver utredningen en avsaknad av detaljerade kriterier samt att de grundläggande motiven för etablering som uttalas av bl.a. regeringen går i

² Länstyrelserna (2020) *Kartläggning av statlig närvaro och service i länen – en fastställd metod för löpande uppföljning*, dnr: 8096–2020, Publikationsnummer 2020:19

³ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna, 3.B.15

olika och därtill motsatt riktning. Tillgänglighet och likvärdighet till statlig service över hela landet, ställs mot krav på kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. Efter genomgång av tidigare genomlysningar på området, landar utredningen i att etablering bör ske utifrån en samlad rimlighetsbedömning innefattande faktorer som budget, avstånd och kundunderlag.

Länsstyrelsen i Norrbottens län delar utredningens uppfattning om behovet av en samlad bedömning. Däremot anser myndigheten att tonvikten borde främst utgå från tillgänglighet och geografiskt avstånd till närmaste kontor. Vi menar att avståndet är det grundläggande villkoret för individens möjlighet att tillgodogöra sig den statliga servicen som erbjuds. Länsstyrelsen menar vidare att geografiska avstånd till statlig service går att kravställa i likhet med Lag om betaltjänster (SFS 2010:1008) där kreditinstitut är skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster inom ett visst vägavstånd för en specificerad andel av befolkningen⁴. Ett lagkrav som utgår från geografiska fakta förtydligar medborgarnas rätt till likvärdig service oavsett bostadsort.

Länsstyrelsen anser att tillgänglighetsanalysen hade kunnat utökats till att inte endast titta på det faktiska avståndet mellan medborgare och närmaste servicekontor, utan också beakta hur tillgängligheten ser ut utifrån olika transportslag. Detta eftersom möjligheterna varierar både mellan länen och inom samma län. Tillgänglighetsanalysen är också avhängig länens varierande befolkningstäthet. Vid årsskiftet 2020/2021 uppgick Norrbottens befolkning till drygt 249 000 personer, vilket är ca 2,4 procent av Sveriges befolkning vid samma tidpunkt. Samtidigt utgör Norrbottens län 25 % av rikets geografiska markyta, vilket ger en befolkningstäthet på ca 2,5 invånare per kvadratkilometer, att jämföras med rikssnittet om drygt 25 invånare. Placeringen av servicekontoren har stor betydelse för möjliga val av färd sätt hos de medborgare som nyttjar serviceutbudet.

6.3.2 Gles- och landsbygd samt orter särskilt drabbade av statliga nedläggningar

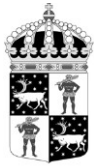
Länsstyrelsen i Norrbottens län har tidigare yttrat sig till den parlamentariska landsbygdskommittén (SOU 2017:1) och den parlamentariska Kommunutredningen (SOU 2020:8). Länsstyrelsen gör ingen annan bedömning än denna utredning vad gäller statens åtaganden och statlig närvaro i hela landet.

Statlig närvaro i länen är viktig för de som bor i länen och för nationell likvärdighet och ett effektivt genomslag för nationella politiska beslut för en god samhällsutveckling i hela landet. Kommunernas förmåga är bland annat beroende av närvaro av olika statliga sektorsmyndigheter, exempelvis sådana som ansvarar för matchning, integration, socialförsäkring etc. Staten har en viktig roll att se till helheten i länet och landet. Detta framgår också att länsstyrelsernas uppdrag att kartlägga statlig närvaro också service i länen, vars resultat pekar på stora regionala variationer och behov.

Staten, genom dess myndigheter, behöver finnas med i ett större lokalt sammanhang för att tillsammans med aktörer och nätverk arbeta för landsbygdsutvecklingen. Detta gäller såväl planerings- och beslutsförmåga som förmåga till uthållighet. Den regionala statliga beslutsförmågan stärker också kommunernas ekonomiska, organisatoriska och kompetensmässiga utvecklingskapacitet.

---

⁴ Förordning om betaltjänster (SFS 2010:1008).

Sid 121 Förutsättningar för att ta med ytterligare myndigheter

Regional kapacitet för mottagande av nyanlända

En viktig förutsättning för integration av asylsökande och nyanlända i hela Sverige är att upprätthålla Migrationsverkets regionala organisationsstruktur och kapacitet till mottagande. Idag upplever vi tvärtom att mottagningskapaciteten dras ned kraftigt och att ledningsfunktioner flyttas från länet vilket är olyckligt. Regionalt anpassade kontaktlösningar för asylsökande bör fortsatt vara en av den svenska integrationspolitikens främsta uppgifter.

Migrationsverket är därmed en myndighet som länsstyrelsen ser skulle kunna bli än mer flexibel när det gäller tillgänglighet och service. Länsstyrelsen ser att möjligheten för Migrationsverket att medverka i ett statligt servicekontor noga ses över. Anledningen till det är att andra tillståndsärenden än asyl ökar och de med tillfälliga uppehållstillstånd som kommunplaceras blir fler vilket skapar ett större behov hos målgrupperna att kunna komma i kontakt med myndigheten. Dessa kontaktvägar skulle underlätta om Migrationsverket fanns på plats vid de statliga servicekontoren. Tidigare utredningars förslag har varit att Migrationsverket i samverkan med Statens servicecenter ska erbjuda videomötestjänster för enskilda individer.

Länsstyrelsen menar att detta inte är tillräckligt utifrån ändringar i migrationspolitiken med tillfälliga uppehållstillstånd. Behovet hos enskilda individer för personliga möten med handläggare har ökat. Migrationsverkets omorganisering som pågår kommer att påverka omfattningen av lokal service vilket gör det än mer angeläget att de finns närvarande vid statliga servicekontor.

Utifrån lägesbeskrivningar från kommuner kommer ofta frågan upp från mindre kommuner om avstånden till statlig service. Vissa kommuner måste åka upp till 18-20 mil för att nyanlända ska kunna folkbokföra sig eller hämta UT-kort från Migrationsverket.

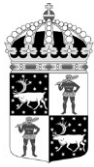
Arbetsförmedlingen är också en myndighet som länsstyrelsen ser borde finnas representerad vid statliga servicekontor. I och med myndighetens omorganisation finns inte myndigheten representerade i alla kommuner så närvaron och tillgängligheten har därmed försämrats.

10 Konsekvensanalyser

Samverkan med Länsstyrelserna vid etablering och serviceutbyggnad

Länsstyrelsen ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter. Länsstyrelsen ska bland annat samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser inom myndighetens ansvarsområde, främja länets utveckling och främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet.

Det är därför centralt att etablering av servicekontor och uppbyggnad av servicekapacitet sker i samverkan mellan Statens servicecenter, berörd samverkansmyndigheter och länsstyrelserna i enlighet med Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion att främja samverkan i länet, likväl som Förordning (2019:202)

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

5 (5)

Datum
2021-03-02

Diarienummer
17261-2020

om statliga myndigheters lokalisering. Regeringen bör förtydliga behovet av myndighetssamverkan genom att inkludera uppdraget i berörda myndigheters instruktioner.

Avslutningsvis

Länsstyrelserna är den enda statliga myndighet som möter kommunerna sektorsövergripande och tvärsektoriellt. Länsstyrelsernas är dessutom den enda statliga myndighet som har till uppgift att göra sammanvägda bedömningar och att därmed avgöra intressekonflikter på lokal och länsnivå. För detta krävs god kunskap och bra relationer, vilket i sin tur bygger på närvaro, trovärdighet och kontinuitet. Länsstyrelsens samordning av olika statliga myndigheters insatser är viktig för förtroendet för de statliga myndigheternas verksamhet i länet. Vår samordning tillsammans med övriga statliga myndigheter skapar sammantaget goda förutsättningar för att nationella mål ska få genomslag i länet.

BESLUT

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Lotta Finstorp. Föredragande har varit strateg Mats Lindell vid avdelning Näringsliv. I beredningen har integrationssamordnare Torsten Fors vid enheten för Social hållbarhet deltagit. I beredningen har också stabschef Katarina (Kia) Ljunggren medverkat.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därmed namnunderskrifter.